BOFIT-blogi

Blogi: Venäjä valmistelee ensi vuoden budjettia epävarmoissa tunnelmissa

Venäjän talous | 19.10.2015 | Iikka Korhonen

KIRJOITTAJA

Iikka Korhonen
Tutkimuspäällikkö

Venäjän hallitus hyväksyi torstaina 8.10. vuoden 2016 federaatiobudjettiehdotuksen.

Venäjän hallitus hyväksyi torstaina 8.10. vuoden 2016 federaatiobudjettiehdotuksen. Ehdotuksen mukaan federaatiobudjetin alijäämä olisi ensi vuonna kolme prosenttia bruttokansantuotteesta. Alijäämä olisi suurin sitten vuoden 2010. Vielä keskiviikkona 7.10. valtiovarainministeriön budjettiehdotuksessa oli hieman pienempi alijäämä, mutta hallitus päätti lisätä menoja etenkin puolustussektorilla. Sekä valtion tulot että menot supistuvat budjetin mukaan reaalisesti. Tässä suhteessa Venäjä jatkaa tänä vuonna noudatettua politiikkaa: verotulojen laskiessa menojen inflaatiokorjauksia jätetään tekemättä ja joillakin sektoreilla menoja leikataan myös nimellisesti.

Vuonna 2016 merkittävin toimenpide tällä saralla lienee eläkkeiden indeksoinnin jättäminen neljään prosenttiin. Budjetti olettaa, että keskimääräinen inflaatio vuonna 2016 on 6,4 %, eli inflaatio hidastuisi erittäin merkittävästi tämänhetkisestä noin 16 prosentista. Tässä tapauksessa eläkkeiden reaalinen ostovoima supistuisi toista vuotta peräkkäin. On hyvä kuitenkin muistaa, että budjettia käsitellään duumassa kolme kertaa ennen sen lopullista hyväksymistä. Lopulliseen budjettiin saattaa tulla vielä muutoksia.

Budjetin tulopuolella suurin huomio kiinnittyy tietenkin energiaverojen tuottoon. Lähes täsmälleen puolet Venäjän federaation verotuloista tulee energiasektorin erilaisista veroista, eli öljyn ja maakaasun hinta sekä ruplan valuuttakurssi vaikuttavat suoraan veroihin. Perinteisesti öljyn hinnan laskua on vastannut ruplan heikkeneminen, mikä on osaltaan tasoittanut ruplamääräisten verotulojen vaihtelua. Näin tapahtui myös vuonna 2014, mutta tänä vuonna ruplan dollarikurssin heikkeneminen ei ole ollut tarpeeksi suurta pitääkseen ruplamääräistä öljyn hintaa vakaana (kuvio 1).

Vuoden 2016 budjetissa oletetaan öljyn ruplahinnan laskevan vuoden 2011 tasolle. Tämä on osaltaan johtanut tilanteeseen, jossa Venäjän valtio joutuu leikkaamaan menoja monilla sektoreilla. Vielä kesällä budjettiluonnoksessa oletettiin, että öljyn hinta olisi vuonna 2016 keskimäärin 3 400 ruplaa tynnyriltä.

Kuvio 1.

Valtiontalouden alijäämä on ensi vuonna budjetin oletusten mukaan 2 360 miljardia ruplaa eli noin 37 miljardia dollaria. Osa alijäämästä katetaan lainanotolla kotimaasta, mutta suurin osa alijäämän rahoituksesta tulee Reservirahastosta. Valtion energiasektorilta saamista tuloista kerätyn Reservirahaston arvo oli syyskuun lopussa 70,5 miljardia dollaria, ja sitä on käytetty tänä vuonna valtiontalouden alijäämän kattamiseen noin 17 miljardia dollaria (kuvio 2). Tämän lisäksi Venäjän Kansallisen hyvinvoinnin rahastossa on edelleen 73,4 miljardia dollaria. Venäjä pystyy siten rahoittamaan ennakoidun suuruisen budjettivajeen ensi vuonna suhteellisen helposti. Kansallisen hyvinvoinnin varoja on tosin varattu ensi vuodelle mm. maatalouden tukemiseen.

Nykyinen taloustilanne ja ensi vuoden budjettiehdotus kuvaavat hyvin sitä, miten riippuvainen Venäjän valtiontalous on energiasektorilta saatavista tuloista. Myös ensi vuonna Venäjän talouden kehitysnäkymät – ml. valtiontalous – riippuvat öljyn hinnasta maailmanmarkkinoilla. Mikäli öljyn hinta laskee edelleen, Venäjä joutuu joko ottamaan Reservirahastosta enemmän varoja tai

leikkaamaan menoja. Jos öljyn hinta nousee, alijäämä jää nyt ennakoitua pienemmäksi.

Kuvio 2.

Asiasanat

BOFIT, Venäjä